[Alfred Jensen.]
kan være en virksomhed, hvor samarbejdsudvalgene har virket på en sådan måde, at arbejderne kan erklære sig tilfredse. Det er muligt, for der findes — det vil jeg gerne indrømme — også gode arbejdsgivere, selvom de oftest er i mindretal. Men det, der bliver tilbage, er, at i den periode, da vi har haft samarbejdsudvalgene, har arbejderne ikke kunnet få de oplysninger, de gerne ville have angående virksomhedernes forhold og regnskab, og det er jo det, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen har givet udtryk for. Der bliver ydermere det tilbage, at i den periode er arbejdernes andel i produkternes værdiforøgelse blevet mindre. Jeg nævnte tallene; arbejdernes andel er gået ned fra ca. 45 til 41 pct. Hvis ikke det er en virkning af samarbejdsudvalgene, der er ganske modsat hensigten fra arbejderside, ved jeg ikke, hvordan man skal betegne den. Fra industriens, fra arbejdsgivernes side kunne jeg meget vel tænke mig, man havde sådanne tanker, men for arbejderne må det være en skuffelse, at deres andel i udbyttet faktisk falder, når de får samarbejdsudvalg. Det siger også noget om, hvilke veje man skal gå for at forbedre vilkårene for arbejderne i en situation, hvor mulighederne er tilstede derfor.

Jeg vil gerne til det ærede medlem hr. Kryger sige, at jeg giver mig ikke til at være arbejdsgiver af den simple grund, at jeg ikke mener, det er nogen løsning hverken på mit eller arbejdernes problem. Jeg kunne godt være blevet arbejdsgiver, og jeg kunne også være blevet spekulant — det har jeg haft både chancer og muligheder for —, men jeg har forlængst indset, at jeg ikke kunne forbedre mine vilkår varigt og tilfredsstillende, uden at det skete sammen med andre.

Jeg skal villigt indrømme, at der er arbejdsgivere, som behandler deres folk ordentligt, og der er også arbejdsgivere, der betaler fuldtud efter tarifferne — jeg vil endda gøre den tilføjelse, at det som regel er dem, der er økonomisk dårligst stillet, for de har mere forståelse af, hvad det vil sige at skulle leve af en lille løn —, men det ændrer ikke noget ved forholdet i det store og hele med hensyn til, hvordan arbejdsgivernes stilling er overfor deres arbejdere. Det er en kendsgerning, at modsætningerne skærpes, og hvis det ikke var tilfældet, ville det ærede medlem og de andre ærede medlemmer, der har stillet forslag i dag, heller ikke møde frem med forslag for at søge at nå frem til en mere tilfredsstillende ordning. Denne skærpelse af modsætningerne skyldes den rovgridskhed, som er fremherskende i arbejdsgiverkredse. Man kan forsøge at tilsløre denne rovgridskhed, så meget man vil — den er dog tilstede, og det er årsagen til, at arbejdere og arbejdsgivere står mod hinanden, som de står; det er årsagen til de mange gnidninger og de mange ulovlige strejker og til de mange strejker, som kommer, og som — det forstod jeg på det ærede medlem hr. Hans Rasmussen — selv lederne indenfor De samvirkende Fagforbund ikke vil bestride kan komme i fremtiden, fordi man erkender, at modsætningsforholdet er tilstede. Alt det, der er lavet, har ikke evnet at mildne dette forhold på en sådan måde, at man kan sige, at strejker hører fortiden til. Nej, disse modsætningsforhold eksisterer, og de skærpes under indtryk af den politik, der føres fra regeringens og rigsdagsflertallets side. Og forholdene forværres under indtryk af de begivenheder, der fra den kapitalistiske verden vælter ind over vort land.

Derfor er vejen, man skal gå, ikke den at tale om udbyttedeling og samarbejdsudvalg, men derimod at søge at nå frem til en tilstand, hvorunder produktionsmidlerne ikke er privateje, men folkets eje, hvor man producerer i henhold til tilstedeværende produktive kræfter, i henhold til det behov, folket har. Når man kommer dertil, vil der ikke være krise, og så er der heller ikke årsag til nogen krig.

Tholstrup: Da det ærede medlem hr. Karl M. Andersen har måttet gå til et møde, skal jeg ganske kort sige, at dr. Dams første intuition, at der ikke skulle lovgives på dette område, var rigtig, men hans slutning, at der her var noget godt, er efter min mening forkert. Iøvrigt kan det, som dr. Dam sagde i 1927, ikke binde retsforbundet i dag. De erfaringer, der er gjort, må drages til nytte, og de erfaringer, der er gjort med udviklingen, er ikke lige gode. I USA har man ganske vist fremvist strålende resultater af et sådant samarbejde, men det er kun i ganske få virksomheder, det har været gennemført, og mange virksomheder, navnlig når det har drejet sig om store virksomheder, har været nødt til at forlade princippet igen, fordi det kræver en bestemt indstilling fra arbejdsgiverens side; det kræver en idealistisk indstilling, det kræver en mand, som hersker suverænt over sin virksomhed, en mand som kan følge hver detail, så han kan se, hvor han kan sætte ind. Men en sådan arbejds-